

A Sharm el-Sheik-i Afrika Csúcs

A JÚNIUS

30-ÁN kezdődött 11. Afrika Csúcson az 53 tagállam képviselői között nem volt teljes a konszenzus azt illetően, miként reagálnak a zimbabwei elnökválasztások második fordulójának eredményére. A fogadtatás nemcsak azért volt vegyes, mert a Nyugat határozott lépéseket sürgetett Mugabe elnök „bohózatnak” titulált újabb megválasztása ellen, hanem azért is, mert az afrikai vezetők közül is egyre többen nehezményezték a Zimbabwét kormányzó egykori szabadságharcos nyílt választási csalásait. Mugabe azt követően csatlakozott a konferenciához, hogy letette megszokott nélküli hatodik hivatali esküjét. A nemzetközi közösség több kormányzata által is diktátornak minősített államfő immáron 28 éve, a függetlenség kikiáltása óta áll az egykori brit gyarmat élén.

Úgy tűnik a tavaly decemberben Zimbabwe nemzetközi megítélése kapcsán kialakuló egységes afrikai vélemény felbomlóban van, Mugabe mesterkedéseit egyre kevesebben tartják elfogadhatónak. E fejlemények alapján nem meglepő, hogy a csúcson nem kapott egyértelmű támogatást a zimbabwei elnök, sőt, egyes vezetők nyíltan hangot adtak nemtetszésüknek. A kritizáló felszólalók leszögezték, a Mugabe-rendszer tevékenysége már nemcsak az ország belpolitikai helyzetét destabilizálja, hanem egyúttal hatással van az egész dél-afrikai régióra is, márpedig a térség nehezen felépített és jelenleg is törékeny békéjét semmiféleképpen sem szabad kockáztatni. A legerélyesebben a közvetlen szomszéd, Botswana államfője lépett fel, aki egyenesen azt követelte, hogy Zimbabwét zárják ki az Afrikai Unióból, mivel az országban tartott referendum nem a polgárok valós akaratát tükrözi, s így semmilyen legitimitása sincs a megválasztott kormánynak.

Az afrikai kritizálókon túl több nyugati állam is érelyesen követelte a választások újbóli kiírását és a csalások kivizsgálását. Washington a Mugabéhoz közel álló körök számláinak befagyasztását, illetve számos politikai vezető utazási korlátozását sürgette, valamint kérte az ENSZ-t, vezessen be fegyverembargót Zimbabwével szemben. Gordon Brown brit miniszterelnök is az AU-hoz fordult, kérve, hogy a Közösség utasítsa vissza a második forduló eredményeit, míg Nicolas Sarközy francia elnök pedig nyíltan illegitimnek nevezte a Mugabe-kormányt.

A heves viták és kirohanások ellenére a csúcson mégis többségben voltak a Mugabét, ha nem is támogató, de megtűrő országok képviselői, akik egy zárt ülés keretein belül lehetőséget adtak a zimbabwei elnöknek arra, hogy reagáljon az őt ért kritikákra. A támogott ál-



▲ Bernadett Arowolo: Mugabe

lamfő felszólalása minden kétséget kizáróan meggyőzőre sikerült. Ezt bizonyítja az utolsó napon elfogadott paktum is, mely többnyire az elnök helyzetét erősíti meg. Bár a dokumentum elismeri a választási megfigyelők által tanúsított csalásokat, azonban az okmány, Zimbabwe törvényeire hivatkozva, illegitimként határozza meg a szervezetek tevékenységét. Semmilyen szankciót sem foganatosítottak végül a régi-új Mugabe-kormánnyal szemben, csupán arra szólították fel: törekedjen a különböző ellenzéki pártokkal dialógus kialakítására, valamint igyekezzen létrehozni egy nemzeti egységkabinetet. Az egyezmény továbbá kiemelte sikeres közvetítői szerepét a dél-afrikai államfőnek, Thabo Mbekinek, akit köztudatosan Mugabe elnök pártolójaként tartanak számon.

A tények ismeretében a csúcs Zimbabwe-kérdés kapcsán kialakult álláspontja kudarcként értékelhető, főként azon több millió zimbabwei állampolgár számára, akik az AU-tól vártak segítségnyújtást a viszály megoldása terén. A Human Rights Watch jelentése szerint annak ellenére, hogy a választásokat követően némi enyhülés volt tapasztalható az erőszakot illetően, a fosztogatások, gyújtogatások és rablások tovább folytatódnak. Márpedig ilyen körülmények között félő, hogy az ellenségeskedés újból fellángol, s megbékélés helyett az összecsapások kiújulásával válaszolnak a felek a Sharm el-Sheik-i fejleményekre.

Németh Kamilla